מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

יש אחריה היתר וקדושה ירושלים אין אחריה היתר: **גמ'** א"ר יצחק שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה קסבר [ב]בית חוניו לאו בית ע"ז היא וקא סבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא דכתיב [ג]כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה [ד]מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים מקיש נחלה למנוחה מה מנוחה יש אחריה היתר אף נחלה יש אחריה היתר אמרו ליה אמרת אמר להו לא אמר רבא האלהים אמרה וגמירנא לה מיניה ומ"ט קא הדר ביה משום קשיא דרב מרי דמותיב רב מרי קדושת שילה יש אחריה היתר קדושת ירושלים אין אחריה היתר ועוד תנן [א]משבאו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להם עוד היתר והיא היתה לנחלה תנאי היא [ז](דתניא) א"ר אליעזר [ח]שמעתי כשהיו בונין בהיכל [ט] עושין קלעים להיכל וקלעים לעזרה אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרה בונין מבפנים וא"ר יהושע [י]שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית אוכלין קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה [יא]מפני שקדושה ראשונה קידשה [יב]לשעתה [יג]וקידשה לעתיד לבוא [יד] מכלל דר"א סבר לא קידשה לעתיד לבוא א"ל רבינא לרב אשי ממאי דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לר"א למה לי לצניעותא בעלמא אלא כי הני תנאי דתניא אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי למה מנו [טו]חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו את אלו וקידשום אבל הראשונות בטלו משבטלה הארץ אלמא קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא ורמינהו [טז]אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי וכי אלו בלבד היו והלא כבר נאמר [ב]ששים עיר כל חבל ארגוב וכתיב [ג]כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה אלא למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום קידשום התשא

שמעתי שמקריבין בבית חוניו. קשיא היאך מקריבין שם בטומאה דהא גזרו טומאה על ארץ העמים ושם לומר דשמא לגבי הא לא גזרו חכמים טומאה כיון שמן התורה יכול להקריב: **ומאי** טעמא הדר ביה משום קושיא דרב מרי. הקשה הר"ר חיים ומתמילה היכי אמר למילתיה וכי לא היה יודע המשנה והלא הן שנורות כפי כל ועוד קשיא כיון דתנאי היא אמאי הדר ביה ולא אמר לה לא קדשה לכך נראה להר"ר חיים דכ"ע מודו דמשבאו לירושלים נאסרו הבמות ושוב לא היה להן היתר והני תנאי דהא פליגי דמאן דאמר לא קדשה סבר דאף במקומו של מזבח אין יכולין להקריב עכשיו [ב] ומאן דאמר קדשה סבר דבמקום מזבח מותר להקריב אבל לא בבמה:

דכולי עלמא קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא. הקשה רבינו תם אמאי לא מייתי ראיה דרבי אליעזר אית ליה בפ' קמא דמגיגה (דף ג: ושם) דלא קדשה לעתיד לבוא דקאמר התם מעשה ברבי יוסי בן דוסמסקית ומסיק אמר ר' אליעזר כך מקובלני מרבן יוחנן בן זכאי עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית מה טעם משום דהרגה כרכים כנשו עולי מצרים ולא כנשום עולי בבל וקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא ותיקן רבינו תם דמה טעם דהתם גמרא הוא דקאמר לה ולא מילתא דרבי אליעזר היא ותדע דהא במשנה דמסכת ידים (פ"ד משנה ג) דתניא מילתיה דרבי אליעזר לא תנא לה והכי פירושה מה טעם מעשרין משום דכי הא גוונא אשכחן בערי ישראל שהניחום עולי בבל מלקדש למאן דאמר לא קדשה כדי שיסמכו עליהן עניי ישראל בשביעית וכל שכן עמון ומואב שהן מותרה לגרן שהניחום עולי בבל מלקדש למאן דאמר לא קדש' והניחום לעניים דהא לא מיירי בעמון ומואב שעיברו בסיחון אלא מיירי באומן שהניחו ישראל בלאתם ממלרים ולא כנשום וכבי נמי משמע במסכת ידים (ג"ז שם) דמשיב להו עם בבל ומלרים שהן חו"ל והיא (ג) דחזקת הבמים (כ"ב דף לח.) דקאמר שלא אלות לחזקה יהודה וענר הירדן והגליל דמשמע דעמון ומואב שהיו בעבר הירדן היו מא"י מיירי בעמון ומואב שנכשו בסיחון ועוד הקשה ר"ת מהא דאמר במס' בילה (דף ה: ושם) ובר"ה (דף לא:) כרם רבעי היה לו לרבי אליעזר ובקש להפקירו לעניים וא"כ משמע דאית ליה קדשה לעתיד לבוא ומשום שלא היה יולה לעזרם להוליכו לירושלים היה מפקירו לעניים שיוליכו אותו ויאכלוהו שמה דאי סבר לא קדשה והיה צריך לפדותו כאותו אמאי היה צריך להוליך לירושלים וגם מה היו העניים מרוחים אחרי שצריך לפדותו וא"ל משום דבלאשונה כרם רבעי שבאתר שראל היה צריך להוליכו (ד) לירושלים גם בקש ר' אליעזר להוליכו משום דכל דבר שנאסר במיני צריך מניין אחר להתירו ואהא מייתי לה בבילה (ג"ז שם) ומכל מקום הענייים היו מרוחים במה שהיו יכולים לאכלו כשה פרוטה כדשמואל ובהי דשמואל לא אמר למלתיה אלא בדיעבד כדשמעא ליפא שאכלו היינו דווקא בזמן הזה לא בזמן הזה ה) ואפילו לכתחילה והכי נמי איתא בשאלתות דרב אחאי בפרשת קדושים תהיו (פוף פיסון ק') ומבכן על פדיון עובר לעשייתן וקלי ליה לדמי פדיונים או ישליכם לנהר: (ועי"ע תוס' ר"ה לא: ד"ה בקש): **למה** מנו חכמים את אלו. קשה אמאי מייתי הך ברייתא דלא מוכחא אלא דקדושה ראשונה לא בטלה והאיכא תנא דאית ליה בפ' הערל (יבמות דף פב:) דקדושה ראשונה ושניה יש להן הא שלישית אין להן דקדושה אחרונה לא בטלה וקדושת מוניו היתה לאחר קדושה ה) שלישית (כ) ויש לומר דאפילו למאן דאמר קדושה אחרונה לא בטלה הייני דוקא לענין תרומה בזמן הזה אבל לכל מילי אחריני ודאי בטלה:

שאר

מסורת הש"ם

א) [מנחות קט:], ב) [זבחים קיט:], ג) שם קיב:, ד) [נ"ל דתמן], ה) שביעות עח. זבחים קז: ו) [זבחים סב.], ז) תענית ג: [זבחים ס: קז: חולין ז. תמורה כח. ערכין לב: מכות יט. שביעות עח.], ח) ערכין לב:, ט) [תוספתא דערכין פ"ב שביעות עח.], י) [דברים יכ.], כ) [שם], ל) [ויקרא לז.], מ) [דף לב.], נ) להקריב עכשיו יכ"ש בנמה כל"ל, ס) [כלאים בערכין כט.], ע) [פ"ת שביעי].

תורה אור השלם

1. כי לא בָאתֶם עַד עָתָה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר יְ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: דברים יב ט
2. וְנָלַכְנוּ אֶת כָּל עָרֵינוּ בָּעֵת הַהִוא לֹא הָיְתָה קִרְיָה אֲשֶׁר לֹא לָקַחְנוּ מֵאִתָּם שִׁשִּׁים עִיר כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב מַמְלֶכֶת עוֹג בַּבָּשָׁן: דברים ג ד
3. כָּל אֵלֶּה עָרִים בְּצֻרוֹת חוֹמָה גְבֹהָה דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ לְבַד מֵעָרֵי הַפְּרָזִי הַרְבֵּה מְאֹד: דברים ג ה

גליון הש"ם

גמ' וקידשה לעתיד לבוא. עי' כרכות דף סא ע"כ:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כשהיו בונין בהיכל עשו קלעים: (ב) שם לעתיד לבוא ראו מכלל דר' אליעזר: (ג) תוס' ד"ה דכולי עלמא וכו' ומגירס שהן תולה לגרן והניח דפ"ב דשביעית ומייתי לה בפ' מקום שנהגו דקאמר שלא אלות לבעור יהודה: (ד) בא"ד גרין להוליכו לירושלים בקש ר' אליעזר ג"כ להוליכו כנ"ל: (ה) ד"ה לתה וכו' יש לומר. נ"ב משמע מסכת תוס' דמפרשי לאשונה אחרים ויאמר ויפקר שניה יהושע ואלו שניהם יש להם כיטול אבל שלישית ירושת עולה אין לה כיטול וזה שלא כדברי התוס' שהתנו כפ' הערל דפי' יש להם היטו לומר לגרוע לחזור לירושה כדי לקדשם ואין לסם היטו לומר דמ"ל דירושה טומדת היא אלא בעלה קדושתה ומנו שפרש"י בשם אלא דלרבינו תמאל לאשונה היא ירושת אחרים ויאמר ויפקר שניה יהושע ומשם ואילך קדשה לעולם ולר"י וכ"ש לאשונה היא ירושת יהושע שניה היא ירושת עולה ומשם ואילך קדשה לעולם ע"ש:

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ט מהלכות בית הבחירה הל' ג: **ע** ב ג מיי' שם פ"ו הלכה טו [ופי"ט מהלכות מעשה הקרבנות הלכה טו] סמג עשין קפג:

מוסף רש"י

כי לא באתם עד עתה. כימי נגנל אל המנוחה כו' (זבחים קיט:), **והיא היתה לנחלה.** הכיא דכתיב בקרא דמשבאתם אל המנוחה ואל הנחלה יאמרי הבמות (זבחים קיב:). **שמעתי.** מרבותי, בשהיו בונין בהיכל. כימי עזרא, עושין קלעים. המקום המוקף אבל הקלעים, וכן לעזרות, אלא שבהיכל בונין מבחוץ. נתנו הקלעים לפנים מן המוקף וכיון אם המוקף מבחוץ שלא יהיו עיניהם מן ההיכל, וקס"ד דהכי קלעים לרבי אליעזר כדי להכשיר הבמות להקריב קרבן דאם אין בית אין קרבן דקדושה ראשונה בטלה לה (שבועות סז:). אע"פ שאין חומה. ביהושע אלים קודש שבמקום המוקף (שם). **קדושה ראשונה.** של בית (חגיגה יט: זבחים ט: סב:). **ומר** מאי דשמיע ליה קאמר. ולא נא רבי יהושע לחלוק על רבי אליעזר, ולא שמעיה לרבי אליעזר דאמר לא קדשה (שבועות סז:). **למה מנו חכמים את אלו.** עיירות מנו חכמים בפרק בתרא דערכין שהיו מוקפות חומה מימות יהושע בן נון לענין מלוה בתי ערי חומה והיה להם מגפוש עוד הרבה שלא מגפוש (שם). **מצאו את אלו וקידשום.** לא פירש לי כמה מקודשים ערי ארץ ישראל (שם ובערכין לב: כתב: חפרש בחסכת שבועות (שם) דמקדשי לה בשתי חומות וכשיר ובית דין מהלכין ושתי חומות אמיתין). **אבל הראשונות בטלו.** שאין קדושה לארץ שנכנס בה ולא בית חומה, **משבטלה הארץ.** בחיבן לאשון (ערכין לב:). **קדושה ראשונה.** שקידשה יהושע (שם). **וכי אלו בלבד היו.** מוקפות חומה מימות יהושע בן נון (שבועות סז:). **מצאו אלו.** לרך ביאתם (שם).

רבינו חננאל

יש אחריה היתר. כלומר שרתה השכינה אחר חורבנה בגוב וגבעון ובירושלים. אבל משבבנה בית עולמים אין אחריו היתר במקום אחר לעולם. אמר ר' יצחק שמעתי שמקריבין בבית חוניי בזמן הזה, קסבר בית חוניי לאו בית עבודה זרה היא וקדושת ירושלים יש אחריה היתר כול', ונידחי דבריו. ומעשה דחוניי מפורש בסוף מסכת מנחות ובן שמעון הצדיק הוא וחלק על שמעיה אחיו, כשעלה לכהונה גדולה נחקא בו וכו' וברוח, והלך ובנה מזבח באלכסנדריא של מצרים והקריב עליו קרבן וכולי, **ואמרינן** תנאי היא, כלומר יש תנא שאומר יש אחריה היתר. **תניא** אמר ר' ליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושין קלעים להיכל וקלעים לעזרה כו'. אמר ר' יהושע שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית כו' עד מפני שקדושה ראשונה קידשה לעתיד ולבוא לעולם. ודייקינן לאו מכלל דר' אליעזר בר פלוניתיה דר' יהושע סבר דקדושה ראשונה קידשה לשעתה היא ולא לעתיד. **ודחי רבינא** ואמר כולי עלמא קדושה לשעתה וקידשה לעתיד, ור' אליעזר א"מר מה ששמע ואין בדיוקן תלוקה. **ואמרינן** אלא ר' ישמעאל בר' יוסי הוא דא"מר קדושה ראשונה אינה לעתיד לבוא והוא חולק על ר' אליעזר ועל ר' יהושע. תניא בתורת כהנים ערי חומה המוקפן[ו] מימות יהושע בן נון כגון קצרה הישנה של ציפורין וחקרה של גן[ו]ש חלב ויורפת הישנה וגמלה הרי בגליל וגדור וחדיד ואונו וירושלים הרי ביהודה. אמר ר' שמעאל בר' יוסי לא מנו את אלו אלא שקידשום כשעלו מן הגולה אבל הראשונות בטלו משבטלה הארץ. אינו והתניא כסוף ערכין אמר ר' ישמעאל בר' יוסי וכי אלו בלבד היו והלא כתיב ששים עיר כל חבל ארגוב, וכתי' כל אלה ערים בצורות וגו', אלא מצאו את אלו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com